

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA

74

Na temelju članka 215. stavka 3. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (»Narodne novine«, broj 67/08., 48/10., 74/11., 80/13., 158/13., 92/14. i 64/15.), kao i članka 27. stavka 5. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11., 16/12., 86/12., 94/13. i 152/14.), ministar znanosti, obrazovanja i sporta donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA ZA UPRAVLJANJE BIKIKLOM I BIKIKLISTIČKOGA ISPITA TE OBRAZAC POTVRDE O OSPOSOBLJENOSTI ZA UPRAVLJANJE BIKIKLOM

I.

Ovom odlukom donosi se Program osposobljavanja za upravljanje biciklom i biciklističkoga ispita te Obrazac potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom u prometu.

II.

Izrazi koji se koriste u ovom Programu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

III.

Program će se provoditi pod nazivom *Program osposobljavanja za upravljanje biciklom* (u daljnjem tekstu: Program) donosi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, a provodi se u osnovnim školama.

Program učenici mogu pohađati i u ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih koje ispunjavaju uvjete za izvođenje Programa.

Učenici koji su pohađali Program u osnovnoj školi, kao i učenici koji su pohađali Program u ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih, biciklistički ispit polažu u osnovnoj školi.

IV.

Program se financira sredstvima koja će osigurati lokalna zajednica, autoklubovi, sponzori na lokalnoj razini, sredstvima Nacionalnoga programa sigurnosti cestovnoga prometa itd.

V.

Program je ponajprije namijenjen učenicima V. razreda osnovne škole koji se za njega opredijele, a u pravilu ga provodi učitelj tehničke kulture ili drugi učitelj koji je prošao odgovarajuću edukaciju agencije nadležne za odgoj i obrazovanje.

VI.

Iznimno od točke V. u Program se može uključiti i učenik od VI. do VIII. razreda koji se u isti nije mogao uključiti u V. razredu osnovne škole.

VII.

Program se provodi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, HAK-om i agencijom nadležnom za odgoj i obrazovanje.

VIII.

Ova odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-07/14-03/00064

Urbroj: 533-25-15-0002

Zagreb, 12. siječnja 2016.

Ministar
prof. dr. sc. Vedran Mornar, v. r.

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA ZA UPRAVLJANJE BICIKLOM

UVOD

Prometni odgoj kao cjelina želi pronaći način, uz pomoć cjelokupnog društva, da sudionici prometnoga procesa »...vode računa o sigurnosti, razvijaju međusobnu solidarnost, humane i etičke odnose, štite zdravlje i život drugih osoba, osobito djece, osoba s invaliditetom, starih i nemoćnih te da se brinu o zaštiti životnog okoliša«, kako je to zakonodavac predvidio u stavku 1. članku 3. *Zakona o sigurnosti prometa na cestama* (u daljnjem tekstu: Zakon).

Opće je poznato i priznato stajalište da se dobar odgoj, zdravo rasuđivanje, znanje, odgovornost i ostale pozitivne osobine stječu radom od najranije životne dobi pa je tako i s prometom, odnosno prometnom kulturom i suodnosom osoba u prometu, bez obzira na to u kojem svojstvu u njemu sudjelovali. Odgovornost za to ponajprije snosi obitelj, u kućnom odgoju djece od najranije životne dobi, da bi nakon i uz njega, u daljnjem odrastanju, velik dio odgovornosti preuzeo na sebe obrazovni sustav. U tom smislu i s tom svrhom Zakon je u stavku 2. istog članka, propisao da je »Ministarstvo nadležno za obrazovanje dužno u odgojno-obrazovne programe, počevši od predškolskih ustanova, uvrstiti sadržaje primjerene različitoj dobi, koji imaju za cilj osposobljavanje za sigurno sudjelovanje u prometu te promicanje i podizanje razine prometne kulture«.

Djeca sudjeluju u prometu, poput odraslih, na tri načina: kao vozači, putnici i pješaci. Proteklih dvadesetak godina aktivnostima Ministarstva unutarnjih poslova i provođenjem *Nacionalnoga programa sigurnosti cestovnoga prometa* pridonijelo se sigurnosti djece pješaka te je broj smrtno stradale djece u ovom svojstvu, s 34 u 1994. godini smanjen na troje u 2013. godini. Riječ je o smanjenju od 91%, što pokazuje svrhovitost dugoročnog planiranja rada s djecom.

Što se tiče stradavanja djece putnika u vozilima i na vozilima, ono je neposredno povezano s roditeljskim utjecajem, odnosno njihovim stajalištem prema (ne)poštivanju prometnih propisa i odgovornošću koja je, na žalost, često vrlo upitna i zbog čega djeca danas najčešće teško stradavaju.

Vozači su kategorija sudionika koja upravlja određenom vrstom vozila i na kojoj je najveći teret odgovornosti za sigurnost cestovnoga prometa. Djeca se ovdje pojavljuju u najvećem dijelu kao vozači bicikla te kao djeca i kao biciklisti pripadaju najranjivijoj skupini u prometu. Također treba istaknuti da upravljanje biciklom, ako nije u skladu s prometnim propisima i obilježeno određenom razinom prometne kulture, može dovesti do stradavanja s tragičnim posljedicama.

Do 2004. godine, na temelju Zakona – s ciljem osposobljavanja djece za samostalno upravljanje biciklom na cesti – provodila se u osnovnim školama edukacija, u suradnji s Hrvatskim autoklubom, nakon koje su djeca pristupala teoretskoj i praktičnoj provjeri znanja te su uspješnima na provjeri izdavane potvrde o osposobljenosti. Nakon

2004. godine do danas osposobljavanja nisu obavljana institucionalno i to zbog nepostojanja formalnog programa, ali su mnogi subjekti – obično je bila riječ o suradnji Hrvatskog autokluba, policije i učitelja tehničke kulture u školi – provodili edukaciju i provjere znanja, ali bez izdavanja potvrda. Zahvaljujući tom kontinuitetu, 2013. godine ni jedno dijete nije smrtno stradalo vozeći bicikl.

1. PROGRAM

1.1. Preduvjeti za donošenje Programa

Program se donosi na temelju članka 215. stavka 3. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, kao i točke 7.2. Strategije prometne preventive u osnovnoj školi, MUP RH, 2010., ISBN 978-953-161-239-5. i na temelju članka 27. stavka 5. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine», broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11., 16/12., 86/12., 94/13. i 152/14.).

1.2. Način izvođenja

Sukladno članku 28. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, škola radi na temelju školskoga kurikulumu i godišnjega plana i programa rada. Školski kurikulum određuje nastavni plan i program izbornih predmeta, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti i druge odgojno-obrazovne aktivnosti, programe i projekte.

Nastavnim planom i programom za osnovnu školu («Narodne novine», broj 102/2006.) planirano je izvođenje *Prometne kulture* kao integrativnoga odgojno-obrazovnog sadržaja za osnovne škole. Sadržaji prometne kulture i prometnoga odgoja provode se u sklopu nastavnoga predmeta Priroda i društvo u razrednoj nastavi te Tehničke kulture i Tjelesno-zdravstvene kulture u višim razredima osnovne škole.

Donošenjem Programa stvaraju se preduvjeti za izvođenje sadržaja koji će ponajprije učenicima V. razreda osnovne škole omogućiti obogaćivanje i produbljivanje znanja, vještina i spoznaja vezano uz prometnu kulturu jer se prometni odgoj i obrazovanje ne smije ograničiti samo na stjecanje znanja o prometnim pravilima. Pravilan prometni odgoj i obrazovanje uključuje uvježbavanje ponašanja na ulici i prometnoj stvarnosti, kao i simuliranoj prometnoj situaciji.

Stoga ovaj Program daje učenicima V. razreda osnovne škole mogućnost stjecanja dodatnih kompetencija koje pridonose njihovoj sigurnijem sudjelovanju u prometu, ali i mogućnost polaganja biciklističkoga ispita i dobivanje potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom. Djeca s navršenih devet godina, sukladno Zakonu o sigurnosti prometa na cestama, koja su u školama osposobljena i za to im je izdana potvrda, moći će samostalno upravljati biciklom na cesti, a ostala djeca s navršenih devet godina isto će moći samo u pratnji osobe koja je navršila 16 godina.

Program se izvodi u trajanju od 16 školskih sati i sastavni je dio školskoga kurikulumu osnovne škole ili programa rada ustanove koja provodi odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih, koja se za njega opredijeli i u kojoj su stvoreni preduvjeti za njegovo izvođenje.

Program se u školama izvodi kao izvannastavnu aktivnost, a u drugim ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih kao izvanškolska aktivnost. Program izvodi učitelj tehničke kulture ili drugi učitelj koja je prošao odgovarajuću edukaciju agencije nadležne za odgoj i obrazovanje.

Učitelj je dužan učenike i roditelje ili staratelje obavijestiti o mogućnostima uključivanja u Program te o važnosti stjecanja dodatnog znanja, vještina i sposobnosti koje pridonose sigurnom sudjelovanju djeteta u prometu.

Roditelj ili staratelj potpisuje pisanu suglasnost za uključivanje svoga djeteta u Program.

Učenik koji se uključi u Program ne ocjenjuje se ocjenom, nego nakon položenoga ispita dobiva Potvrdu o osposobljenosti za upravljanje biciklom.

Učenik se može uključiti u Program i bez obveze polaganja ispita, ali u tom slučaju neće dobiti Potvrdu.

1.3. Opis Programa

Program se sastoji od dva modula, od kojih se svaki izvodi osam školskih sati.

U prvom modulu, nakon utvrđivanja početnog znanja i vještina za vožnju biciklom, učenici, vođeni učiteljem tehničke kulture ili drugim učiteljem kojega je zadužio ravnatelj, prepoznaju i opisuju elemente prometa u užoj i široj okolini škole. Prednost u organizaciji učenja imaju aktivnosti samih učenika pa se moraju osigurati uvjeti i sredstva za izvođenje: učionica, bicikl, priručnici, plakati, prezentacije, filmovi, animacije. Radi postizanja planiranih ishoda preporučuju se različite metode i oblici rada (razgovor, rasprava, mnoštvo ideja i to radom u parovima i malim skupinama).

Na kraju završetka učenja i poučavanja ovoga modula učenik prepoznaje i opisuje elemente prometa u široj okolini škole, identificira prednost prolaska na raskrižjima poštujući prometne propise i pravila.

Drugi modul omogućuje stjecanje praktičnih vještina vožnje biciklom. Na kraju bi ovoga modula učenik trebao samostalno i točno voziti bicikl na poligonu po zadanim uvjetima.

Ostvareni ishodi provjeravaju se polaganjem ispita. Učenici koji su u program uključeni u drugoj ustanovi koja provodi odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih ispit polažu u osnovnoj školi koju pohađaju ili u osnovnoj školi koja navedeni Program provodi.

2. PRIKAZ MODULA I BROJ SATI PO RAZREDNOME ODJELU

R. br.	Moduli	Broj sati
1.	Prometni propisi i pravila	8
2.	Vožnja biciklom	7
Ukupno sati osposobljavanja		15
3. Polaganje ispita		1
UKUPNO		16

Program po modulima

1. Pravila kretanja u prometu	
Sadržaj	Očekivani ishodi za učenika